

Az európai emigráció

2. rész

A magyar szabadságharc küzdelmei, amely a Világszabadság jelszavát tűzte zászlajára, elbuktak a két akkori nagyhatalom, a Habsburg és az orosz cári katonai fölény nyomasztó hatására.

Czetz János a fegyverletétel után sem adja fel a reményt. Elkerüli az aradi 13 szomorú sorsát, sebesülten bujkálva, csak „in efiigie”, vagyis névileg akasztották fel. Baráti segítséggel, kalandos utakon, 1850 tavaszán Hamburgba érkezik, ahol kiadják német nyelven az erdélyi hadjáratról szóló jegyzeteit. A „*Bem's Feldzug in Siebenbürgen in den Jahren 1848 und 1849*” című munka elsőként jelenik meg a szabadságharcról írott művek közül. A kiegyezés után, 1868-ban magyar fordításban is megjelent, mint hiteles írás az erdélyi harci eseményekről.

Hat éve sincs, hogy *A magyar hadnyelvtan* megjelent az ifjú katonatiszt tollából, s íme már forradalmi hitvallású tábornokként írja le Bem erdélyi hadműveleteit. A hadtörténeti munka e sorokkal végződik: „A nép ereje töretlen, s ha az égen ismét pirkadni kezd a hajnal, az első kakasszóra bosszúálló seregek nőnek ki az anyaföldből, mert az ellenség sárkányfogakat vetett belé. S akkor a szabadság harcosai széttapossák a századokon át imádott bálványokat:”

Ez a könyv nemcsak a katonai emigráció töretlen cselekvéskészségének, hanem a nemzetközi rokonszenvnek is bizonyítéka. Európa a magyar forradalomról beszél. A császáriak bosszúműveit, az undorító kivégzéseket, megtorlásokat az egész művelt világ elítéli.

Az osztrák titkosrendőrség zaklatására Hamburgból 1850 nyarán Párizsba utazott, ahol csatlakozott a gróf Teleki László által vezetett emigrációs bizottságba. Rövidesen a párizsi magyar emigráció egyik legtevékenyebb, meghatározó alakja lett. Feladata a hadfelszerelés beszerzése, illetve a kiképzési szabályok kidolgozása volt. Miután 1852-ig a szervezkedést az osztrák hatalom felszámolta, nem volt kinek fegyvert szerezni. 1853-ban újra reménykedhettek az emigránsok. Török- és Oroszország között hadiállapot keletkezett. A nyugati nagyhatalmak nyíltan Törökországot támogatták. Lehetőség nyílt, hogy egy magyar légiót állítsanak fel. Klapka tábornok Isztambulba utazott s vele tartott Czetz, akit a légió parancsnokának jelölték. Az osztrák hadba lépés elmaradása miatt ez a terv is kútbaesett.

Franciaországba visszatérő Czetz anyagi nehézségek miatt vasúti építkezéseknél mérnöki állást vállal. Részt vesz a Mont-Cenis-i vasút tervezésében és az alpesi hegyvidéki alagutak munkálataiban. A maga idejében igazi világszenzációt jelentő műszaki vállalkozásban, amely először vezetett át vasútvonalat az Alpok gerincén, rövid ideig Czetz is részt vesz.

Ezidőben ismerkedett meg Langdele asszony családjával, akinek kíséretével több utazást tesz Spanyolországba. Egy ilyen utazás alkalmával találkozik Sevillában Juan Manuel Ortiz de Rosas spanyol generális unokahúgával, a szépséges Basilia kisasszonnyal, akit később feleségül vesz.

A francia-osztrák-olasz háború alatt Cavour, Kossuth és Klapka kérésére részt vesz az olasz garibaldista hazafiak segítségére toborzott magyar önkéntes brigád haditervének kidolgozásában. Őt nevezték ki a Románia felől Erdélybe törő hadoszlop parancsnokának. A légió fegyverszállító hajója mire Galati-on kikötött, megtörtént a fegyverszünet, így a román-magyar együttműködés esélye is odalett. A Villafranca-i béke keresztülhúzza az emigráció terveit. Czetz végleg feladta reményeit, hogy a nagyhatalmak segítségével a magyar emigráció újra kezdheti a szabadságharcot.

Búcsút vett barátaitól, harcostársaitól és 1859 végén, ifjú feleségével és családjával hajóra szállt, hogy végleg elhagyja Európát. Időközben megszületett kisfiával az új hazába, Argentína földjére lépett. Itt, tehetségét felismerve, fontos feladatokat, megbízatásokat várják

hosszú élete végéig.

Budai Merza Pál

Szent Adalbert díj

Szent Adalbert díjat adományozott *Erdő Péter* bíboros, prímás, Esztergom-Budapesti érsek.

A Szent Adalbert díj nagyméretű *Dávid Katalin* művészettörténésznek adományozta a bíboros az egyház javára végzett tudományos és közéleti tevékenységéért.

Familia, családi keresztény magazin 2004 június

„Jöjj velem Erdélybe, imádott honomba. . . ”

(*A Száva család újabb találkozására - Csíkszépvíz, 2004. június 18.*)

Kedves Szávák, Kedves Testvérek, Kedves Barátaim!

Dr. Száva Tibor-Sándor legújabb könyvében: SZÉPVÍZI MAGYARÖRMÉNYEK NYOMÁBAN idézi *Zakariás Sándor*: Erdélyi várregék című népköltészeti gyűjteményének hat sorát. Így szól az a hat sor:

*Jöjj velem Erdélybe, imádott honomba,
Hol összegyűlnek még ma is a fonókba
Asszonyok és lányok, öregek és ifjak,
Az idős nők fonnak, ifjak táncot roznak,
Aztán üldögélnek, régmúltról regélnek
Daliás időkről, hősookról mesélnek.*

Sajnos mára ez az idillikus kép végképp a múlté, de mindenképpen jó dolog hazajönni az imádott honba, hiszen nem az a szülőföld, ahonnan elindultunk, hanem az, ahová visszatérünk.

És ti a Szávák Csíkszépvízre, a szülőföldre találkozni, emlékezni és ünnepelni tértetek haza. 2000. június 11-én, amikor első alkalommal voltam köztetek, meggyőződtem arról, hogy ez a találkozás számotokra valós igény. Így igazán ünnep ez az együttlét. Nagy erdélyi írónk *Wass Albert* ezeket írja a *Titokzatos őzbak* című könyvében: „*Megtanultam tisztelni az ünnepeket. Az ünnep Isten ajándéka, más mint a többi nap s arra való, hogy hétköznapi mivoltunkból kivetkőzödve tiszteljük önmagunkban az embert. Sajnálom azokat, akik nem tudnak ünnepelni. Az ünnep önmagunk fölemelése. Tiszta ünnepi ruhában és tiszta ünnepi gondolatokkal lehet csak ünnepelni, felülemelkedve a hétköznapi apró küzdelmeinken. Csak az ünneplőbe öltözött ünneplő ember tudja megérteni annak a kijelentésnek a nagyságát, hogy Isten az embert saját képére teremtette*”. (68. old.)

S aztán amikor ünnepelni nem tudó szüleire tereli a szót, a következőket írja: „*Pedig ha tudtak volna ünnepelni, a karácsonyfa gyertyái mellett az ünnepi gondolatok magasságából meglátták volna az utat, mely már akkor is egyenesen vezetett a reménység felé. De gyászba s ünneptelen hangulatba rejtöztek az idő elől, pedig az idő azért múlt, éppen úgy*”. (69. old.)

Az a tény, hogy a korábbi találkozót is és ezt is az ősök templomában kezdték, csakis azt bizonyítja, hogy tisztában vagytok az ünnep fentebb megfogalmazott értelmével. Ezért is voltam bátor, a holnapi, azaz, az évközi 12. vasárnap szentleckéjét és evangéliumát választani elmélkedésünk alapjául.

Amint hallottuk, Jézus megkérdezte tanítványait: *Kinek tartanak engem az emberek? A* szűkszavú beszámoló is sejteti, hogy roppant kényelmes volt ez a kérdés. Személytelenül és meggyőződés nélkül el lehetett mondani mindazt, ami úgymond benne van a levegőben. A